

EKOLOGICKÉ SIETE V PODMIENKACH SR

Siete, ktorých úlohou je zmierniť proces fragmentácie prírodných biotopov spôsobený prevažne činnosťou človeka

OFICIÁLNA DEFINÍCIA

Ekologická sieť je sústava reprezentatívnych jadrových území, koridorov a chránených pásiem, navrhnutá a spravovaná tak, aby zachovala biologickú rozmanitosť, udržiavala alebo obnovila ekosystémové služby a statky a umožnila trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov prepojením jej skladbových prvkov s krajinou a existujúcimi spoločenskými a inštitucionálnymi štruktúrami (UNEP 2003).

ČO BY SME MALI VEDIET O EKOLOGICKÝCH SIEŤACH

Koncepcie ekologických sietí sa začali formovať v 80-tych rokoch 20-teho storočia. Oproti klasickej ochrany prírody, ekologické siete zdôrazňujú, že prírodné prvky sú v krajine vzájomne prepojené. V súčasnosti predstavujú ekologické siete základný nástroj ochrany biodiverzity a ochrany prírody a krajiny. Priestor štátov Európy charakterizujú ekologické siete CORINE, Natura 2000, Sieť Emerald, EECONET a PEEN.

ZÁKLADNÉ FAKTY O EKOLOGICKÝCH SIEŤACH

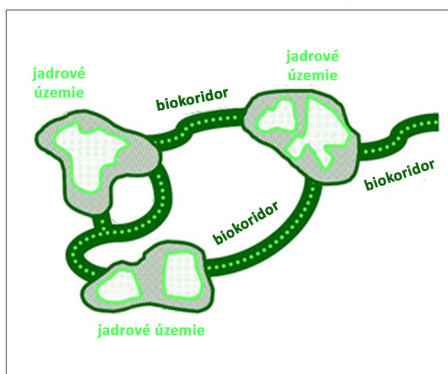
Ekologické siete sa plánujú na rôznych hierarchických úrovniach – môže ísť o miestnu, regionálnu, národnú až celoeurópsku úroveň. Spoločným znakom pre všetky typy ekologických sietí je ich štruktúra. Všetky obsahujú územia, kde v prírodných podmienkach môžu existovať prirodzené rastlinné a živočíšne druhy a ich spoločenstvá – biocentrá, či jadrové územia (core areas). Vzájomné spojenie biocentier umožňujú biokoridory alebo ekologické koridory (ecological corridors). Rôzne typy ekologických sietí ešte obsahujú doplnkové územia ako interakčné prvky, pufrčné zóny (buffer zones) a pod. V našich podmienkach predstavuje ekologickú sieť špecifický typ ekologickej siete Územný systém ekologickej stability (ÚSES) na nadregionálnej, regionálnej a miestnej úrovni a Národná ekologická sieť Slovenska (NECONET) na národnej úrovni. Vstupom do Európskej únie sme sa zaviazali vytvoreniu sústavy chránených území európskeho významu Natura 2000, ktorá nadväzuje na predchádzajúci projekt CORINE. Rozšírené myšlienky Natury 2000 boli etablované v projekte Emerald. Nadnárodný PEEN je skladba ekologických národných sietí.

CIELE EKOLOGICKÝCH SIEŤÍ VO VZŤAHU K POZEMKOVÝM ÚPRAVÁM

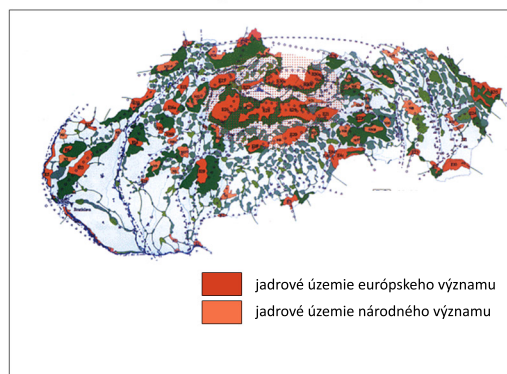
Obsahom pozemkových úprav je priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability. Zelená infraštruktúra sa do projektov pozemkových úprav dostáva prostredníctvom územných systémov ekologickej stability územia zo všetkých hierarchických úrovní.

Reprezentačné obrázky:

Schématické zobrazenie prvkov ekologickej siete

Jadrové územia európskeho a národného významu

Poďakovanie:

Príspevok vznikol za podpory grantového projektu KEGA č. 008SPU-4/2017.

enviro portál

PRE KOHO:

Kde/kedy sa s ... môžete stretnúť:

- pri projektoch pozemkových úprav – MÚSES
- pri územnoplánovacej dokumentácii – Krajinnó-ekologický plán
- pri lesnom hospodárení – Program starostlivosti o lesy

Literatúra:

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

Program Spojených národov pre životné prostredie (UNEP): Protected areas. Addendum. Review of methods and approaches for the planning, establishment and management of protected areas and protected-area network. Secretariat of the Convention on Biological Diversity Montreal, 20 s., 2013

Európsky dohovor o krajine

Dohovor o biologickej diverzite

Dobré vedieť, tipy, praktické informácie:

Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov (IUCN): <https://www.iucn.org/>

Základný portál pre autorizované a overené informácie o životnom prostredí na Slovensku:

<https://www.enviroportal.sk/>

UNESCO – Men and the Biosphere programme:

<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/>

[biosphere-reserves/world-network-wnbr/](http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/biosphere-reserves/world-network-wnbr/)

Natura 2000: <http://www.sopsr.sk/natura/>

Kontakt:

maria.tarnikova@uniag.sk

zlatica.muchova@uniag.sk

Katedra krajinného plánovania a pozemkových úprav, FZKI SPU v Nitre